

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS Nr. 2020/3
2020-03-06, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų Profesinės etikos taryba (toliau – PET) išnaginėjo Irenos Grežeckienės ir Dainiaus Mikelionio (toliau – Pareiškėjai) skundą dėl architekto Arūno Grigaičio (toliau – Atsakovas) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – Skundas).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2020-03-06 vykusio PET posėdžio metu, kuriame dalyvavo PET nariai Tauras Paulauskas, Artūras Asauskas, Saulius Motieka, Gintautas Pamerneckis, Tomas Lapė, Tumas Mazūras, Irena Kliobavičiūtė. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Tauras Paulauskas, posėdžio sekretore bendru narių sutarimu paskirta Lietuvos architektų rūmų (toliau – LAR) teisininkė Monika Kuodė.

PET posėdyje paaiškinimus žodžiu teikė Pareiškėjų atstovė advokatė Neringa Žukauskienė, Atsakovas ir kartu su Atsakovu atvykęs jo užsakovo S. J. (toliau – Užsakovas) atstovas pagal įgaliojimą S. J. Paaiškinimus visi teikė vienu metu.

I. Pareiškėjo skundo ir paaiškinimų esmė

2020-02-19 PET gavo Pareiškėjų Skundą dėl Atsakovo galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų.

Skunde Pareiškėjai nurodė:

1. Skundu skundžia Atsakovo profesinę etiką pažeidžiančius veiksmus ir neveikimą. Paaiškino, kad Atsakovas, būdamas architektas ir architektūros paslaugas teikiančios UAB „Santakos architektūros studija“ direktorius, sudarė su Užsakovu 2017-07-25 Projektavimo darbų sutartį Nr. P1712 (toliau – Sutartis), kuria įsipareigojo parengti ir perduoti Užsakovui su visomis reikalingomis statybos valstybinės priežiūros institucijomis suderintą Individualaus vienbučio gyvenamojo namo ir pagalbinio ūkio pastato žemės sklype Miško g. 40, Karčiupio k., Rumšiškių sen., Kaišiadorių r. (toliau - Sklypas) statybos projektą (toliau - Projektas) ir gauti statybą leidžiantį dokumentą.
2. Užsakovas su Sklypo bendrasavininke pateikė Kauno apylinkės teismui ieškinį, iš kurio Pareiškėjai sprendė, kad Atsakovas dar iki Sutarties sudarymo žinojo, kad Sklypas patenka į magistralinio dujotiekio 1-os klasės vietovės vieneto teritoriją, nes dar prieš Užsakovui įgyjant Sklypą konsultavo juos dėl statybų apribojimų jame ir nurodė, kad statybas bus būtina derinti su magistralinio dujotiekio valdytoju AB „Amber Grid“. Nurodė, kad Atsakovas yra architektas todėl, Pareiškėjų nuomone, tiek prieš sudarydamas Sutartį tiek prieš imdamasis rengti Projektą turėjo patikrinti faktinę situaciją.
3. Pažymėjo, kad joks atsakingas, kruopštus, sąžiningas, doras architektas nepradėtų rengti statybos projekto prieš tai neišsiaiškinęs, ar žemės sklypas nepatenka į magistralinio dujotiekio 1-os klasės vietovės vieneto teritoriją ir, jei patenka – Projekto nepradėtų rengti prieš tai negavęs projektavimo sąlygų iš AB „Amber Grid“, kad įsitikintų, ar statyba apskritai toje vietoje galima. To, pasak Pareiškėjų, reikalauja Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (toliau – Kodeksas) nuostatos (profesionalumo, kruopštumo, sąžiningumo, dorumo, garbingumo pareigos, draudimo teikti klaidinančią informaciją apie save ir paslaugas, draudimo nustatyti atlyginimą neturint informacijos apie prašomą parengti projektą, draudimo rengti turimai informacijai prieštaraujančius dokumentus, pareigos dirbti ištikimai klientui, pareigos paisyti kitų asmenų teisių, taip pat pareigos saugoti profesijos garbę ir kt.).
4. Pareiškėjai nurodė, kad neprofesionalu, neprotinga, neatsakinga ir nesąžininga parengti Projektą nežinant, ar pagal AB „Amber Grid“ poziciją yra galima statyba Sklype, o tada teikti jau parengtą Projektą derinimui AB „Amber Grid“ ir gauti nederinimą, dėl ko visas Projekto rengimas tampa beprasmis, kaip ir Projekto rengimas žinant, kad AB „Amber Grid“ atsisakė išduoti projektavimo sąlygas. Pareiškėjų nuomone, pastarasis pasireiškia tyčios forma, todėl yra net labiau piktybiškas.

IŠRAŠAS

5. Pareiškėjai akcentavo, kad tai, jog Sklypas patenka į magistralinio dujotiekio 1-os klasės vietovės vieneto teritoriją, buvo matyti iš Teritorijų planavimo dokumentų registro sistemoje viešai paskelbtų teritorijų planavimo dokumentų (detaliojo ir specialiojo planų). Nurodė, kad statinių projektai privalo būti rengiami remiantis be kita ko teritorijų planavimo dokumentais (Statybos įstatymo 24 str. 3 d.). Nurodė, kad todėl Atsakovas neabejotinai žinojo, kad Sklypas patenka į magistralinio dujotiekio 1-os klasės vietovės vieneto teritoriją.
 6. Paaiškino, kad Atsakovas 2018-03-26 prašymu kreipėsi į AB „Amber Grid“, prašydamas išduoti projektavimo sąlygas vieno buto gyvenamojo namo ir pagalbinio ūkio pastato statybos Sklype projektui rengti. AB „Amber Grid“ 2018-04-24 raštu atsisakė išduoti projektavimo sąlygas, argumentuodama, kad teritorijoje jau yra pasiektas maksimalus leistinas žmonėms būti skirtų pastatų skaičius, todėl minėtų pastatų statyba Sklype apskritai yra negalima. Pareiškėjų teigimu, tokiu atveju tik teismine tvarka nuginčijus AB „Amber Grid“ raštą ir gavus iš AB „Amber Grid“ projektavimo sąlygas, būtų buvę racionalu rengti Projektą. Tačiau AB „Amber Grid“ raštas nebuvo nuginčytas, o Atsakovas, neatsižvelgdamas į tai, negavęs projektavimo sąlygų vis tiek parengė Projektą, nors buvo akivaizdu, kad esant tokiai situacijai AB „Amber Grid“ nederins Projekto.
 7. Nepaisant to 2018-09-06 Atsakovas Projektą teikė per IS „Infostatyba“ statybą leidžiančiam dokumentui gauti, o Kaišiadorių rajono savivaldybės administracija statybą leidžiančio dokumento neišdavė, nes AB „Amber Grid“ Projekto nederino.
 8. Dėl minėtų priežasčių, Pareiškėjų manymu, Projektas yra vertintinas kaip nekokybiškas, beprasmis darbas, tačiau už jo parengimą Atsakovas iš Užsakovo paėmė visą Sutartyje numatytą kainą, o Kauno apylinkės teisme nagrinėjamoje byloje Užsakovas pareiškė ieškinį, kuriuo, be kitų reikalavimų, iš Pareiškėjų reikalauja atlyginti nuostolius, įskaitant ir sumą už Projekto parengimą. Todėl, Pareiškėjų manymu, galimai dirbtinai buvo sukurta tariamų išlaidų suma, kad jos pareikalautų iš Pareiškėjų.
 9. Pareiškėjų manymu, sąžiningas projektuotojas, negavęs projektavimo sąlygų iš AB „Amber Grid“, turėjo apie tai pranešti užsakovams ir stabdyti bet kokius projektavimo darbus, nedidinti išlaidų, kadangi projektavimas negavus sąlygų yra beprasmis, nes aišku, kad toks statybos leidimas nebus suderintas.
 10. Prašė PET apsvarstyti Atsakovo veiksmus, priimti sprendimą pripažinti jį pažeidus Kodekso nuostatas ir taikyti atitinkamus teisinius padarinius (panaikinti ar sustabdyti Atsakovo kvalifikacijos atestato galiojimą).
 11. Po PET posėdžio, 2020-03-06 elektroniniu laišku, Pareiškėjų atstovė kreipėsi į PET. Atkreipė dėmesį, kad Atsakovas nurodė, kad informavo Užsakovą, jog yra negautos sąlygos projektavimui iš AB „Amber Grid“ (informavimą patvirtinančių įrodymų nepateikė), tačiau tęsė projektavimą vien dėl to, kad Užsakovas to pageidavo, suvokdamas, kad be sąlygų vis tiek nebus gautas leidimas. Paaiškino, kad papildomai buvo paminėta tai, kad Užsakovas teigė, jog vis tiek ketina kažkur statyti namą, todėl Projekto jam bet kuriuo atveju reikės. Prašė atsižvelgti ir į tai, kad sudaryta Sutartis buvo apibrėžta, t. y. dėl konkretaus projekto konkrečiame sklype suprojektavimo, suderinimo ir statybą leidžiančio dokumento gavimo. T. y. architektas įsipareigojo parengti ir iki galo pabaigti konkretų projektą konkrečiame sklype ir išrašė sąskaitą visai Sutartyje nurodytai sumai, nors darbai buvo nebaigti ir jau projektavimo eigoje tapo aišku, kad nebus baigti. Nurodė, kad todėl argumentai, kad reikėjo bet kokio projekto, kuris bus panaudotas bet kur yra atmestini kaip nepagrįsta gynybinė pozicija. Nurodė, kad jei Sutarties objektas būtų apibrėžtas kaip tiesiog projekto parengimas, kuris bus įgyvendinamas ateityje, kai užsakovas turės tam tinkamą sklypą, gal ir būtų galima kalbėti apie teisę užsisakyti tokią paslaugą ir ją gauti, tačiau šiuo atveju buvo susitarta dėl konkrečių darbų atlikimo ir atitinkami įsipareigojimai buvo prisiimti architekto nežinant, ar tokie darbai galės būti pabaigti pagal Sutartį, o vėliau ir atitinkamai tai sužinojus darbai buvo tęsiami toliau.
- 2020-03-06 PET posėdžio metu Pareiškėjų atstovės teikti paaiškinimai:**
12. Pareiškėjai patys posėdyje nedalyvavo, jų interesus atstovavo advokatė Neringa Žukauskienė. PET narių paklausta, abejonių dėl PET narių nešališkumo nereiškė.
 13. Paaiškino, kad profesinės etikos pažeidimą lemia Atsakovo veiksmai, kai projektavimas pradėtas negavus projektavimo sąlygų iš AB „Amber Grid“ ir į IS „Infostatyba“ Projektas pateiktas negavus suderinimo. Paaiškino, kad Atsakovas turėjo tiek specialųjį tiek detalųjį planus ir matė apribojimus teritorijoje, kurioje

IŠRAŠAS

projektuoja. Esant tokiems apribojimams dujotiekio klasės vienetė ir esant neigiamam atsakymui iš dujotiekį eksploatuojančios įmonės, kuris buvo pateiktas pagal paties architekto prašymą, jokie projektavimo darbai negalėjo būti atliekami ir teikiami į IS „Infostatyba“ statybos leidimui gauti, kadangi akivaizdu, kad nebus suderinimo, jei sąlygos nebus išduotos.

14. PET narių paklausta paaiškino, kad Pareiškėjai buvo teritorijos specialiojo ir detaliojo planų užsakovai. Jie užsisakė iš specialistų dokumentus, nebuvo specialiųjų žinių turintys asmenys, informaciją žinojo tiek, kiek jos atskleidė dokumentus rengę specialistai. Apribojimai buvo registruoti tik tiems sklypams, kurie yra apsaugos zonoje, nes apsaugos zona yra registruotinas faktas, o 1-os klasės vietovės vienetas nėra registruojamas atskirai. Sklypas, kuriame Atsakovas projektavo, nepatenka į apsaugos zoną (patenka tik į 1-os klasės vietovės vienetą).
15. PET narių paklausta paaiškino, kad Pareiškėjai su teritorijų planavimo dokumentais buvo susipažinę. Visi šie dokumentai taip pat buvo pateikti ir Sklypo pirkėjams (Atsakovo užsakovams), kurie su šiuo dokumentu taip pat susipažino, matė tuos pačius įrašus, įskaitant ir tai, kad teritorija yra dujotiekio 1-os klasės vietovės vienetė. Paaiškino, kad šiai dienai, po visų ilgų bylinėjimųsi teisme, „prisikasė“ iki visos šios informacijos. Paaiškino, kad pačioje pradžioje Pareiškėjų suvokimas buvo buitiskesnis: kai gavo dokumentus su visais patvirtinimais, suvokė, kad buvo galima statyti. Visi aštuoni sklypai, kurie yra toje teritorijoje, yra parduoti. Pradžioje sklypą buvo siekiama padalinti į penkiolika sklypų, tačiau atitinkamos institucijos leido padalinti tik į aštuonis sklypus, nes būtent tiek suderinti buvo leidžiama. Pareiškėjai pasitikėjo institucijomis. Iš aštuonių sklypų septyni sklypai jau yra su statybos leidimais ir pastatais.
16. PET posėdžio metu PET pirmininkui garsiai perskaičius Užsakovo raštą (žr. Atsakovo paaiškinimų 1 p.) paaiškino, kad prielaidą, jog būtent Atsakovas konsultavo Sklypo pirkėjus prieš perkant Sklypą darė po to, kai tarp Pareiškėjų ir Atsakovo užsakovų vykstančio teismo ginčo posėdžio metu Projekto užsakovai į klausimą, kas juos konsultavo prieš įsigyjant Sklypą atsakė, kad tai buvo pažįstamas architektas, įvardinti jo nenorėjo, teikė nepasirašytas schemas. Tačiau galiausiai tas pačias schemas pateikė pasirašytas Atsakovo. Taigi, pagal visą eigą, Pareiškėjai darė prielaidą, kad tai buvo tas pats architektas, kuris dalyvavo viso proceso metu. Paaiškino, kad visa Atsakovo užmokesčio dalis civilinėje byloje prašoma kaip žala, kurią Atsakovo užsakovas reikalauja atlyginti iš Pareiškėjų. Kėlė klausimą, kad jos klientai (Pareiškėjai) teritorijų planavimo dokumentus turėjo vertinti taip pat kaip Atsakovas, nes visi detalų planą turėtų skaityti vienodai. PET nariams paprašius patikslinti, kur šiuo atveju buvo neetiški Atsakovo veiksmai, pagrindiniu veiksniu įvardino tai, kad net ir esant neigiamam AB „Amber Grid“ atsakymui dėl projektavimo sąlygų, Atsakovas Užsakovo prašymu toliau projektavo, vėliau buvo informuotas, kad jam už parengtą projektą bus sumokėta, kada išsireikalauti iš kitų. Mano, kad iš principo galėjo būti ir toks susitarimas, kad Atsakovas parengia Projektą ir po to jo Užsakovas už tai išsireikalauja pinigų. Atsakydama į PET narių klausimą paaiškino, kad sutinka, kad bet kas gali užsisakyti projektą, bet šiuo atveju projektas rengtas siekiant jį panaudoti kitur (teisminiuose procesuose, siekiant išsireikalauti žalą).
17. Kėlė klausimą, koks buvo Atsakovo darbo atlikimo tikslas. Taip pat nurodė, kad mano, jog teisingi Atsakovo veiksmai būtų buvę kliento informavimas apie esamą situaciją ir darbų sustabdymas. Šiuo atveju Projektas rengtas tik tam, kad rezultate jį panaudoti prieš Pareiškėjus, o Atsakovui buvo žinoma, kad Projekto suderinti nebus galimybės. Pripažino užsakovų teisę užsisakyti kokį nori projektą.

Kartu su Skundu Pareiškėjai pateikė: detalų planą; specialių planą; 2017-07-25 Projektavimo darbų sutartį Nr. P1712; apmokėjimų pagal 2017-07-25 Projektavimo darbų sutartį kopijas; Atsakovo 2018-03-26 prašymą AB „Amber Grid“; AB „Amber Grid“ 2018-04-24 raštą; IS „Infostatyba“ duomenis apie Projekto pateikimą ir atsakymą išduoti statybą leidžiantį dokumentą; 2018-09-04 AB „Amber Grid“ raštą; nepritarimus Projektui; Projekto užsakovų 2018-12-12 ieškinį civilinėje byloje; sklypo Nekilnojamojo turto registro išrašą; I. Grežveckienės įgaliojimą.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

IŠRAŠAS

1. Rašytinių paaiškinimų Atsakovas nepateikė, tačiau PET posėdžio metu įteikė (po PET posėdžio elektroniniu paštu tą patį dokumentą pateikė su priedais), Užsakovo ir kitos Sklypo bendrasavininkės raštą, kuriame jie paaiškino:
2. Nurodė, kad Pareiškėjų skunde išdėstyti tikrovės neatitinkantys ir melagingi faktai. Paaiškino, kad Skunde melagingai teigiama, jog Atsakovas dar iki Sutarties žinojo, kad Sklypas patenka į magistralinio dujotiekio 1-os klasės vietovės vieneto teritoriją, nes dar prieš jiems įsigyjant Sklypą konsultavo juos dėl statybų apribojimų jame ir nurodė, kad statybas bus būtina derinti su magistralinio dujotiekio valdytoju AB „Amber Grid“, nes Sklypą jie pirkė anksčiau (2016 m.) nei susipažino su Atsakovu (2017 m.). Pažymėjo, kad Sutartį pasirašė 2017-07-25, Atsakovas Sklypo pirkėjų nekonsultavo 2016 metais, nes jie jo tuo metu dar nepažinojo.
3. Paaiškino, kad pagal Sutartį Atsakovui yra faktiškai apmokėję ne visą Sutarties kainą, tai nurodyta ir teisme vykstančios bylos procesiniuose dokumentuose (ieškinyje). Atsakovas iš Užsakovo likusios dalies apmokėjimo nereikalavo. Paaiškino, kad patys paprašė Atsakovo pabaigti jų gyvenamojo namo Projektą ir pateikti per IS „Infostatyba“, statybą leidžiančiam dokumentui gauti, kad turėtų oficialų atsisakymą išduoti leidimą statybai. Pažymėjo, kad Atsakovas apie AB „Amber Grid“ atsisakymą išduoti projektavimo sąlygas jiems pranešė iš karto, kartu su jų įgaliotu atstovu važiavo į AB „Amber Grid“ aiškintis, kodėl sąlygos nebus išduodamos.
4. Atkreipė dėmesį, kad Pareiškėjai yra ne tik Sklypo detalus plano organizatoriai, tačiau ir Sklypo pardavėjai bei atsakovai civilinėje byloje ir turėjo pilną teisę pareikalauti teismo iškviesti Atsakovą kaip liudininką, jei kyla kažkokių neaiškumų ar papildomų klausimų dėl reikalaujamų priteisti išlaidų. Šiuo metu civilinėje byloje dar nėra paskelbtas teismo sprendimas, todėl jiems visiškai nesuprantamas Pareiškėjų nepasitenkinimas architektu, kuris niekaip nėra su jais susijęs.
5. Paaiškino, kad jų nuomone, jų su architektu sutarta projektavimo darbų kaina neturi jokio pagrindo skundai LAR, nes jie asmeniškai Atsakovui jokių pretenzijų neturi. Paaiškino, kad Pareiškėjų skundas dėl Atsakovo jiems atrodo kaip bandymas susidoroti su jų architektu.

Kartu su raštu Užsakovas pateikė šiuos dokumentus: ieškinio ištrauką; susirašinėjimo su Atsakovu kopiją.

2020-03-06 PET posėdžio metu Atsakovo ir Užsakovo atstovo teikti paaiškinimai:

6. PET narių paklaustas, abejonių dėl PET narių nešališkumo nereikė.
7. Atsakovas paaiškino, kad Skundas paremtas melagingais teiginiais ir prielaidomis, kurių negali patikrinti nei Pareiškėjai nei kiti dalyviai. Pateikė Užsakovo ir Sklypo bendrasavininkės raštą, kuris posėdžio metu perskaitytas garsiai (perskaitė PET pirmininkas).
8. Paaiškino, kad schemą rengė ne Atsakovas, o ruošę architektai atsisakė schemą pasirašyti. Atsakovas, schemą sutikrinęs, pasirašė. Schema juridinės galios neturi, tai yra tik analizė.
9. Paaiškino, kad jau teritorijų planavimo dokumentų rengimo metu teritorijoje buvo bent 26 gyvenamieji pastatai, o specialiajame plane – akivaizdus klastojimas (detalusis planas parengtas specialiojo plano pagrindu).
10. Užsakovo atstovas paaiškino, kad AB „Amber Grid“ atsisakė išduoti projektavimo sąlygas motyvuodama tuo, kad dujotiekio 1-os klasės vietovės vieneto teritorijoje yra per daug pastatų. Paprašius grafinio pavaizdavimo iš AB „Amber grid“, buvo gautas atsakymas, kad tokį pavaizdavimą gali pasidaryti patys.
11. Atsakovas paaiškino, kad sąskaita – faktūra už atliktus projektavimo darbus buvo išrašyta visai sumai. Užsakovas paprašė architekto, kad šis Projektą rengtų iki galo. Projektas padarytas iki tiek, kad nederintas liko tik AB „Amber Grid“. Užsakovas pažadėjo visą kainą sumokėti vėliau, po teisminių procesų. Paaiškino, kad esant neigiamam AB „Amber Grid“ atsakymui projektavimo darbai buvo vykdomi toliau dėl dviejų priežasčių: pirma, tuo metu Užsakovas ruošėsi į teismą duoti bendrovę AB „Amber Grid“, todėl buvo siekiama parengti gerą ir su visais kitais, išskyrus AB „Amber Grid“, suderintą Projektą. Projektas parengtas iki galo, kokybiškai ir gerai. Pareiškėjai Projekto nėra matę ir negali spręsti ir žinoti, ar jis parengtas kokybiškai ir profesionaliai. Antra, Užsakovas prašė toliau projektuoti, nes net jei šiame Sklype statyti negalės, namą jie ruošėsi statyti kitame sklype.
12. Užsakovo atstovas pareiškė ir patvirtino, kad jie prašė Atsakovo tęsti projektavimą ir jį atlikti pilnai, kad nebūtų jokių išlygų (išskyrus AB „Amber grid“ nederinimą), dėl architekto nurodytų priežasčių.

13. Atsakovas paaiškino, kad 2018 m. antroje balandžio mėnesio pusėje gavo atsakymą iš AB „Amber Grid“, kad projektavimo sąlygos nebus išduotos. Kitą ar tą pačią dieną pranešė apie situaciją Užsakovui ir, kad esant šiai situacijai, negaus leidimo statybai. Vėliau kartu su užsakovais vyko į AB „Amber Grid“ aiškintis situacijos. AB „Amber Grid“ paaiškino, kad 2017-07-01 įsigaliojo kita Energetikos ministerijos išleista taisyklių versija, pagal kurią sodo namai patenka į dujotiekio 1-os klasės vietovės vieneto teritoriją. Vėliau pamatė, kad teritorijoje buvo jau vien 26 gyvenamieji namai. Teiginys, kad visą šią informaciją slėpė nuo užsakovų, melaginga. Sutartį sudarė 2017-07-25. Projektavimo sąlygų paprašė po maždaug 8-9 mėn., nes pagal ankstesnę projektavimo dujotiekio 1-os klasės vieneto zonoje praktišką su problemomis susidūręs nebuvo, juolab kai buvo detalusis planas, kuriame parašyta „derinti“. Užsakovas Atsakovo prašė pakeisti užstatymo zoną Sklype, o bandymai tai padaryti taip pat užtruko laiko. Paaiškino, kad normali praktika yra kreiptis dėl prisijungimo sąlygų tik jau turint projektinius pasiūlymus, kai jau yra aiškūs planuojami statinio parametrai.
14. Paaiškino, kad prielaidą, jog detaliojo plano užsakovai ir architektai galėjo žinoti, jog dujotiekio 1-os klasės vietovės vienetas yra perpildytas, galima daryti iš to, kad projektuojantis architektas jau rengiant teritorijų planavimo dokumentą turėtų susiskaičiuoti, kiek namų yra vienetė. 26 gyvenamieji namai detaliojo plano rengimo metu jau buvo tame vienetė. AB „Amber Grid“ taip pat turėjo žinoti, kad vienetas yra perpildytas. AB „Amber Grid“ perpildytame vienetė derino specialųjį planą, detalųjį planą ir dar išdavė sąlygas septyniems statybos leidimams.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjai nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Kodekso 1 principo („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir profesionalumas“) 1.6 taikymo atvejį (pabraukta apimtimi), 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.2, 2.3, 2.4 taikymo atvejus, 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) įžanginę dalį ir jo 3.2 (pabraukta apimtimi), 3.9 taikymo atvejus, 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) įžanginę dalį (pabraukta apimtimi) ir jo 4.1 taikymo atvejį, t. y.:

1.6 Architektūros paslaugų teikėjas neteikia pasiūlymo dėl atlyginimo tol, kol neturi pakankamai informacijos apie projekto pobūdį ir apimtį, kad galėtų parengti tokį pasiūlymą, kuris adekvačiai padengtų darbu ar suteiktų paslaugų išlaidas. Bet koks pasiūlymas dėl atlyginimo grindžiamas vienu ar keletu toliau išvardytų veiksnių (nuoroda: SIM direktyvos 22(3)5 straipsnis), jeigu tai neprieštarauja įstatymams:

- *apmokestinimo skaičiavimo metodu, nustatytu nacionalinės teisės aktais;*
- *nepriklausomu atlyginimų tarifu pagal turimus ankstesnius duomenis;*
- *žmogaus darbo valandomis išreikšto (matuojamo) išdirbio lentele;*
- *valandiniu įkainiu, įskaitant veiklos išlaidas ir atlyginimus bei atitinkamą pelno ir rizikos maržą;*
- *nustatyta ar apskaičiuota vienkartinė išmoka pagal žmogaus darbo valandas ir kitus išdirbius, įskaitant įrodomas veiklos išlaidas ir atlyginimus bei atitinkamą pelno ir rizikos maržą, leidžiančius vėl investuoti į mokymą ir įrenginius. Derantis dėl sutarties pasirašymo nėra vienas architektūros paslaugų teikėjas neperžiūri ir nekeičia savo pasiūlymo dėl atlyginimo dydžio, sužinojęs kito paslaugų teikėjo siūlomą atlyginimą už tą patį darbą ar paslaugas. Šis reikalavimas skirtas tam, kad būtų galima apsaugoti klientą ir visuomenę nuo architektūros paslaugų teikėjo nesąžiningo įkainių mažinimo.*

2.2 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas neteikia, nereklamuoja ir nepristato klaidinančios ir apgaulingos informacijos apie save ar savo profesines paslaugas bei neleidžia taip elgtis kitiems, nepriklausomai nuo to, kieno vardu veikiama. (Nuoroda: SIM direktyvos (2006/123/EC) straipsnis 24(2)6.)

2.3 Architektūros paslaugų teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo. (Nuoroda: SIM direktyvos (2006/123/EC) straipsnis 25(2)7.)

2.4 Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją.

3. Visi architektūros paslaugų teikėjai įsipareigoja savo klientams ištikimai, sąžiningai, kompetentingai, profesionaliai atlikti darbą ir teikti paslaugas, būti nepriklausomi, nešališki ir dori, dirbantys

IŠRAŠAS

rūpestingai, kvalifikuotai ir stropiai. Visi architektūros paslaugų teikėjai turi priimti objektyvius ir nešališkus sprendimus. Teikdami visas profesines paslaugas, jie atsižvelgia į atitinkamas technines ir profesines normas. Nepriklausomas, nešališkas, moksliniais pagrindais paremtas profesionalus sprendimas yra viršesnis už bet kokį kitą motyvą, liekant ištikimiams architektūros menui, mokslui ir verslui.

3.2 Visi architektūros paslaugų teikėjai imasi tik tokio su savo profesija susijusio darbo, kuriuo jie gali parodyti, kad turi reikiamų žinių ir sugebėjimų (vadovaujantis Kvalifikacijų direktyva 2005/36/EC), taip pat (jei reikia), kad už konkrečių paslaugų sutartas atlyginimas įgalina ar įgalins apsirūpinti pakankamais finansiniais ir techniniais ištekliais, leidžiančiais įvykdyti savo įsipareigojimus klientams.

Šis įpareigojimas galioja ir tuomet, kai architektūros paslaugų teikėjas, klientas ar bet kuris esamas ar būsimas vartotojas samdo konsultantus asmeniškai ar savo vardu. Bet koks architektūros paslaugų teikėjo samdomas konsultantas turi būti kvalifikuotas specialistas, įgijęs reikiamą išsilavinimą, turintis praktinio darbo patirties ar patirties konkrečiose srityse.

3.9 Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetentingai, rūpestingai ir stropiai.

4. Visi architektūros paslaugų teikėjai įsipareigoja remti nepriklausomumą, nešališkumą, ginti profesijos garbę ir orumą, elgtis taip, kad būtų gerbiamos kitų asmenų teisėtos teisės ir interesai, be to, įsipareigoja pripažinti savo kolegų profesinius siekius ir indėlį bei gerbti jų teises.

Visi architektūros paslaugų teikėjai taip pat pripažįsta kitų asmenų (pavyzdžiui, darbuotojų, klientų, miesto planuotojų, kraštovaizdžio architektų, kitų architektų, profesionalių įvairių sričių firmų ar įmonių, menininkų, interjero dizainerių, statybų ir techninės priežiūros inžinierių, statybų ekonomistų, specializuotų rangovų, rangovų ir kitų projekto komandos narių) įnašą į savo darbą ir paslaugas.

4.1 Visi architektūros paslaugų teikėjai plėtoja savo profesinę veiklą, išlikdami nepriklausomi, nešališki, dori, garbingi, sąžiningi, užtikrindami savo veiklos konfidencialumą ir vientisumą.

Atsižvelgiant į galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų laiką, nagrinėjamu atveju bus taikoma Kodekso redakcija, galiojusi nuo 2016-04-22.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Pareiškėjų skundą, taip pat išklausė Pareiškėjų atstovės, Atsakovo ir Užsakovo atstovo paaiškinimus žodžiu bei Užsakovo paaiškinimus raštu ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

- a. Pareiškėjai pagrindiniais Atsakovo veiksmais, dėl kurių jį laiko pažeidusiu profesinę etiką, įvardino projektavimo darbų tęsimą esant neigiamam AB „Amber Grid“ atsakymui dėl projektavimo sąlygų (Projekto parengimas, teikimas IS „Infostatyba“, taip pat projektavimo darbų tęsimas po to, kai Užsakovas informavo, kad su Atsakovu atsiskaitys po teisminių procesų). Pareiškėjų nuomone, etiški Atsakovo veiksmai būtų buvę kliento informavimas apie esamą situaciją ir darbų sustabdymas.
- b. Užsakovo atstovas, taip pat pats Užsakovas su Sklypo bendrasavininke patvirtino, kad Atsakovas apie AB „Amber Grid“ atsisakymą išduoti projektavimo sąlygas juos informavo iš karto, projektavimo darbus tęsė Užsakovo prašymu.
- c. Projektavimo darbus Atsakovas vykdė Sutarties pagrindu.

V. Sprendimo argumentai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 10 str., PET yra Rūmų organas, kuris nagrinėja Rūmų narių drausmės bylas dėl architektų profesinės veiklos etikos kodekso pažeidimų. Taigi, PET nenagrinėja ir nesprensdžia Užsakovo ir Pareiškėjų tarpusavio santykių, taip pat nenagrinėja Užsakovo ir Atsakovo santykių, kurie susiję su Užsakovo atsiskaitymu už atliktus darbus pagal Sutartį, t. y. PET nenagrinėja ir nesprensdžia, kokiomis lėšomis Užsakovas atsiskaitys su Atsakovu, ar reikalaus jų atlyginimo iš trečiųjų asmenų teisme. Užsakovo reikalavimų Pareiškėjams pagrįstumo klausimas yra teismo kompetencijoje ir bus sprendžiamas teismo nagrinėjamoje civilinėje byloje. Tačiau PET pažymi, kad Projekto parengimas yra tęstinis procesas, todėl net ir tais atvejais, kai galutinis projektavimo darbų rezultatas nėra pasiekiamas, projektuotojas turi teisę gauti apmokėjimą už atliktą darbą.

IŠRAŠAS

Projektą Atsakovas rengė sutartinių santykių tarp Užsakovo ir Atsakovo pagrindu. Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.700 str. projektavimo darbų sutartimi rangovas (projektuotojas) įsipareigoja atlikti pagal užsakovo užduotį projektavimo darbus, parengti techninius dokumentus ar sukurti kitokį darbų rezultatą ir perduoti jį užsakovui, o užsakovas įsipareigoja priimti darbų rezultatą ir sumokėti už atliktą darbą. PET pažymi, kad Atsakovas informavo Užsakovą apie esamą situaciją (AB „Amber Grid“ atsakymą) ir darbus pagal Sutartį tęsė būtent Užsakovo prašymu. Šias aplinkybes patvirtino tiek Užsakovas raštu, tiek jo atstovas PET posėdžio metu. Taigi, Atsakovas, žinodamas apie situaciją (AB „Amber Grid“ neigiamą atsakymą), darbus pagal Sutartį tęsė dėl to, kad tokia buvo aiškiai informuoto jo kliento valia. Užsakovo teisė yra užsakyti projektinės dokumentacijos parengimą (darbų pagal Sutartį atlikimą), nes vien tokios dokumentacijos parengimu savaime nėra pažeidžiamos kitų asmenų teisės.

PET, įvertinusi tai, kas išdėstyta, nenustatė Atsakovo elgesio, kuriuo būtų pažeistos Pareiškėjų nurodytos Kodekso nuostatos.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET veiklos nuostatų 50 p., Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarė, kad architektas Arūnas Grigaitis **nepažeidė** Kodekso 1 principo („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir profesionalumas“) 1.6 taikymo atvejo, 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) 2.2, 2.3, 2.4 taikymo atveju, 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) įžanginės dalies ir jo 3.2, 3.9 taikymo atveju, 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) įžanginės dalies ir jo 4.1 taikymo atvejo (PET nariai sprendimą priėmė bendru sutarimu).

Posėdžio pirmininkas

Tauras Paulauskas

Posėdžio sekretorė

Monika Kuodė

Sprendimo projektą rengė Monika Kuodė
Sprendimas surašytas 2020-03-25